

A Maklár Lajos Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Pedagógiai Szakszolgálatnál működő pedagógiai szakszolgálatot érintő, előre látható változások a 2008/2009-es tanévben

1. A szakszolgálat működési területei

A pedagógiai szakszolgálat már 3 éves kortól foglalkozik a gyerekekkel, de igazán hatékony munkát 5 éves kor után tud kifejtetni egészen a felnőttkor eléréséig. Feladatkörét az 1993. évi LXXIX. törvény (a Köznevelési törvény) 35. §-a szabályozza.

A gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás feladata a sajátos nevelési igény megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek korai fejlesztése és gondozása a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtása. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, akkor vehet részt korai fejlesztésben és gondozásban, ha nem kapcsolódhat be az óvodai nevelésbe.

A fejlesztő felkészítés feladata, hogy azoknak a gyermekeknek, akik tankötelezettségüket sajátos nevelési igényük miatt nem tudják teljesíteni, biztosítsa a fejlődésükhöz szükséges felkészítést, a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtásával.

A nevelési tanácsadás feladata annak megállapítása, hogy a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, ennek alapján szakvélemény készítése, valamint a gyermek fejlesztő foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával. A nevelési tanácsadás az óvoda megkeresésére szakvéleményt készít az iskolakezdéshez, segítséget nyújt a gyermek óvodai neveléséhez, a tanuló iskolai neveléséhez és oktatásához, ha a gyermek, tanuló egyéni adottsága, fejlettsége, képessége, tehetsége, fejlődésének üteme indokolja.

A logopédiai szolgáltatás feladata a beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, dyslexia megelőzése és gyógyítása.

A gyógytestnevelés feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja.

2. A Hajdúnánáson és Hajdúdorogon ellátott feladatok

Pszichológia

A pszichológusok munkája sok részterületből tevődik össze. Megfigyelések, szülőktől jövő információk elemzése, környezeti ártalmak (amelyek sajnos igen gyakran a családból érkeznek) feltárása, teljesítmény- és személyiségtesztek végzése.

Mindezek után következik a diagnózis felállítása, majd a terápia elkezdése.

Ezen feladatok mellett jelentős munka az iskolaérettségi vizsgálatok elvégzése.

Az ellátásban részesülők közül magas azon gyerekek száma, akik valamilyen komplex pszichológiai problémával küzdenek. A mozgáskoordináció fejlesztése nagymértékben hozzájárulna egy-egy terápia sikeréhez.

Logopédia

A logopédusok feladata a beszédindítás, a beszédhibák, a nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, a dyslexia megelőzése és gyógyítása.

Tevékenyséjükbe beletartozik a gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének szűrése, vizsgálatok végzése.

Fejlesztő pedagógia

A fejlesztőpedagógus feladata minden olyan tanuló fejlesztése, aki számára az óvodai, iskolai és az otthoni fejlesztés valamilyen ok miatt nem elegendő. A fejlesztő pedagógus hatáskörébe tartoznak azok a tanulási zavarral, vagy speciális tanulási nehézséggel küzdők, akik hagyományos módszerekkel nem fejleszthetők.

Gyógytestnevelés

A gyógytestnevelés célja, feladata az, hogy hozzájáruljon a szerzett, vagy veleszületett betegségek következtében kialakult állapot helyreállításához.

Azon tanulók számára, akiknek az állapota csak bizonyos szintű testi fejlődést tesz lehetővé, a rendszeres testnevelés élményét, a fejlődés, erősödés, a mozgáskészség kialakulásának és fejlődésének a lehetőségét nyújtja.

Ugyanakkor a tanulók egy csoportjánál a tanórai testnevelés mellett kisebb mértékű deformitások panaszok orvoslását szolgálja.

3. A 14/1994. MKM rendelet módosításából adódó feladatok

A rendelet vonatkozó szövegében aláhúzással és dőlt betűvel jelöltem azokat a részeket, amelyek új feladatként jelennek meg munkánk során.

22. § (1) A nevelési tanácsadás keretében kell szakvéleményt készíteni

a) az iskolába lépéshez szükséges fejlettség megállapítása céljából, abban az esetben, ha a gyermek nem járt óvodába,

b) az óvoda vezetőjének megkeresésére az óvodai nevelésben való kötelező részvétel alóli felmentés céljából,

c) a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló óvodai nevelésével, illetőleg iskolai nevelésével és oktatásával kapcsolatos feladatok meghatározása céljából.

(2) Attól az évtől, amelyben a gyermek a hetedik életévét betölti - az e rendelet 16. §-ának (1) bekezdésében meghatározott kivétellel - a nevelési tanácsadó javaslatára maradhat még augusztus 31. után egy nevelési évig az óvodában. A lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes jegyzőt értesíteni kell, ha a gyermek a közoktatási törvény 24. §-ának (5) bekezdése alapján a hetedik életévében újabb nevelési évet kezd az óvodában.

(3) A nevelési tanácsadó szakvéleményét a gyermek vizsgálata alapján alakítja ki. Az (1) bekezdésben meghatározott szakvélemény elkészítéséhez szükséges vizsgálat a szülő vagy a gyámhivatal kérésére indulhat. Ha a családvédelmi intézmény megítélése szerint szükség lenne, hogy a gyermeket, tanulót a nevelési tanácsadó megvizsgálja, behívja a szülőt és az indok közlésével javasolja, hogy gyermekét vigye el vizsgálatra. Ha a javaslattal a szülő egyetért, a szülő által aláírt kérelmet a javaslattevő megküldi a nevelési tanácsadónak.

(4) A szülő, ha gyermeke nem jár óvodába, abban az évben, amelyben gyermeke eléri a tankötelezettség kezdetéhez előírt életkort - január 15. és március 31. között - a nevelési tanácsadó által meghatározott időpontban köteles gyermekét elvinni a nevelési tanácsadóba, annak megállapítása céljából, hogy gyermeke elérte-e az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

(5) Ha a nevelési tanácsadó megítélése szerint a gyermeknél a sajátos nevelési igény valószínűsíthető, javasolja a szülőnek, hogy gyermekével jelenjen meg a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatán, saját vizsgálatának eredményeit és a rendelkezésre

álló egyéb iratokat pedig megküldi a szakértői és rehabilitációs bizottság részére. Javaslatával egyidejűleg köteles a szülőt tájékoztatni a vizsgálatok eredményei alapján lehetséges következményekről, a vizsgálattal és annak megállapításaival kapcsolatos jogairól. Ha a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatának eredménye alapján arra a következtetésre jut, hogy a gyermek, tanuló ellátása nem tartozik a feladatkörébe, az iratokat részletes indokolásával, kiegészítő vizsgálatainak eredményeivel együtt - a szülő egyidejű értesítése mellett - visszaküldi a nevelési tanácsadónak. A szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve a nevelési tanácsadó közötti vitában - bármelyik fél megkeresésére - a Szakmai Szolgáltató Intézmény dönt.

(6) Ha a gyermek nem vett részt óvodai nevelés keretében folyó foglalkozáson, és tankötelezettségét abban az évben, amelyikben a hatodik életévét betöltötte nem tudta megkezdeni, mivel az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget nem érte el, a nevelési tanácsadó kezdeményezi az óvoda vezetőjénél az óvodai foglalkozáson való részvétel alóli felmentés visszavonását. Az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt, hogy gyermekét az óvodába be kell íratnia.

(7) A szakvéleményt a szülővel ismertetni kell. Az ismertetés során fel kell hívni a figyelmét arra, hogy a szakvéleményben foglaltak megváltoztatását kezdeményezheti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi önkormányzat jegyzőjénél. A szakvéleményt a szülő részére át kell adni, illetve meg kell küldeni.

(8) A nevelési tanácsadást ellátó intézmény a szakvéleményében foglaltak végrehajtásának ellenőrzése keretében feltárja a gyermek, tanuló fejlődését segítő, illetve hátráltató körülményeket, hiányosságokat. A hiányosságok megszüntetése érdekében - szükség szerint - tájékoztatást nyújt az intézmény érintett vezetőinek, pedagógusainak, nevelőtestületének, közreműködik a megoldási javaslatok kidolgozásában, felhívja a fenntartó figyelmét, ha az intézkedés megtétele azt indokolja.

(9) A nevelési tanácsadást ellátó intézmény a (8) bekezdésben meghatározott feladatainak végrehajtásához éves munkatervet készít.

23. § (1) A nevelési tanácsadó szakvéleményének tartalmaznia kell:

a) a gyermek és a szülő nevét, a gyermek születési idejét, lakóhelyét, ennek hiányában tartózkodási helyét,

b) a vizsgálat rövid leírását, a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenesség fennállásával vagy kizárásával összefüggő megállapítást és az azt alátámasztó tényeket,

c) javaslatot a gyermek óvodai nevelésével, iskolai nevelésével és oktatásával kapcsolatosan,

d) annak megállapítását, hogy a gyermek, tanuló a tanulmányi kötelezettségének magántanulónaként tehet eleget, illetve javaslatot a nevelési-oktatási intézmény által biztosítandó egyéni vagy kiscsoportos foglalkozásra, felzárkóztatásra vagy fejlesztő foglalkoztatásra,

e) annak előírását, hogy a gyermeknek, tanulónak a nevelési tanácsadás keretében biztosított fejlesztő foglalkozáson kell részt vennie, ennek időkeretét,

f) figyelmeztetést arra vonatkozóan, hogy amennyiben a szülő a szakvéleményben foglaltakat nem fogadja el, a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi önkormányzat jegyzőjénél eljárást kezdeményezhet a szakvélemény felülvizsgálata céljából, illetve, hogy az eljárást a nevelési tanácsadó is kezdeményezheti.

(2) A nevelési tanácsadó

a) a vizsgálaton megjelent minden gyermeket, tanulót - a forgalmi naplóban - nyilvántartásba vesz,

b) a fejlesztő foglalkozáson részt vevő gyermekek, tanulók részére nyújtott ellátásról munkanaplót vezet,

c) a nevelési tanácsadás keretében fejlesztő foglalkoztatásban részesülő gyermekek, tanulók fejlődését, állapotát nyilvántartási lapon kíséri figyelemmel.

(3) Az (1) bekezdés d) pontjában meghatározott esetben a szakvéleményt a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi önkormányzat jegyzőjének is meg kell küldeni.

(4) A nevelési tanácsadó tekintetében alkalmazni kell a közoktatási törvény 30. §-ának (4) bekezdésében, valamint e rendelet 8. §-ának (14) bekezdésében, 13. §-ának (1)-(4) bekezdésében, 16. §-ában, 18. §-ának a)-b) pontjában, 19. §-ában, 20. §-a (1) bekezdésének a)-b) pontjában foglaltakat.

(5) A nevelési tanácsadó a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló fejlődését - a fejlesztő foglalkoztatás fennállása alatt - az első vizsgálatot követő második évben, ezt követően háromévenként felülvizsgálja.

A nevelési tanácsadók és a szakértői rehabilitációs bizottságok munkaterületét, feladatellátását és kompetenciáit a törvény azzal választja szét, hogy az előbbiek hatáskörébe utalja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek problémáinak feltárását, az SzRB-k hatáskörébe pedig a sajátos nevelési igény fogalomkörbe tartozó fogyatékoságok megállapítását, a különleges gondozás keretében történő ellátást. A két kategória egyértelmű elkülönítése szakmailag nagyon nehéz. Ehhez nincsenek számszerűsíthető vagy konkrét tényekben megragadható, pontos ismérvek. A közoktatási törvény úgy próbálja a két problémakört elhatárolni, hogy a „nehézség” és az SNI-körbe tartozó „fogyatékoság” között elsősorban a súlyosságot illetően lehet különbség. Az utóbbi állapotok tartósak, míg az előbbiek esetleg időlegesek, könnyebben leküzdhetőek.

A közoktatási törvény nem ad pontos definíciót a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség fogalmáról, a sajátos nevelési igényt pedig a következőképpen határozza meg:

„29. sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,

b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd;”

4. A jelenleg ellátott és a várólistán szereplő tanulók száma

	Ellátott tanuló	Várólistás tanuló
Nevelési tanácsadó	276	12
Logopédia	174	35
Fejlesztőpedagógia	75	26

E mellé a feladatunk mellé kell a fentebb idézett jogszabályok alapján ellátnunk Hajdúnánáson és Hajdúdorogon a sajátos nevelési igényű (SNI) B kategóriába tartozó gyerekek diagnosztizálását, felügyeletét. Számuk a jelenlegi adatok alapján Hajdúnánáson 40 fölötti (ez csak nőni fog a leendő elsősök vizsgálata után), Hajdúdorogon egyelőre nincs adat, de várhatóan nagyságrendekkel többen lesznek.

Ugyanakkor a hajdúnánási Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat vezetője, Nagyné Juhász Krisztina jelezte, hogy a törvényes működéséhez 14 óra pszichológusi szolgáltatást igényelne a szakszolgálattól.

Mindezen tények alapján úgy ítélem meg, hogy a 2008/2009-es tanév kezdéséhez legalább kettő fő – egy pszichológus és egy fejlesztőpedagógus – álláshely-bővítésre szükség lenne. Ezzel a létszámmal talán alapszinten el tudnánk látni a feladatainkat. Ha ez nem valósul meg, mindenképpen feladatmaradás következik be, ami azt jelenthetné, hogy a jelenleg terápiában lévő gyermekekkel nem tudnának érdemben foglalkozni sem a pszichológusok, sem a logopédusok, sem a fejlesztőpedagógusok.

Hajdúnánás, 2008. június 3.

Szabó Albert
igazgató